

C E T E C H O V I C E

původně Cetochovice, zhusta nesprávně též Četochovice, samostatná katastrální obec, na silnici ze Zdounek, ~~326 m~~ Koryčan, 19,15 km j.z. od Kroměříže a 8,89 km od Zdounek, 326 m nad hladinou mořskou, s úhledným starobylým zámekem, jenž až do roku 1676 píše se tvrzí, s panským dvorem, farním kostelem a školou.

Cetechovice byly sice samy o sobě panstvím, ale zůstávaly po dlouhou dobu spojeny se statkem Stříleckým.

Svoj udává, že asi r. 1680 byly odkryty u vsi italskými dělníky lomy mramoru. Olomoucký biskup Karel hrabě z Liechtejnštejna z Kastelhornu dal z tohoto mramoru dělati portály v zámku Kroměřížském a na všechny veřeje u dveří. Z mramoru toho byly udělány také některé oltáře pro olomoucký dóm, pro kostel sv. Jakuba v Brně, na sv. Kopečku u Olomouce v Dubu a mnoho vlašských krbů pro šlechtické domy ve Vídni. Také sochy a ballustrada pro hřbitov ve Střílkách.

Místní jméno čte se r. 1131 Cetohouitřh/lokál/, jméno jest patronimické od osobního Cet, Cetoch, Cetek odvozené Cetkovice.

Obyvatelstva bylo r. 1771 424, r. 1970 v 71 domech 464, r. 1834 v 81 domech 578, r. 1869 v 96 domech 528, r. 1888 ve 111 domech 600, r. 1890 ve 114 domech 587 a r. 1900 ve 113 domech 566 duší, Čechů, katolíků a zemědělců.

Rozloha obce měřila 742 ha, z nichž je polí 421 ha, luk 34 ha, zahrad 17 ha, pastvisk 39 ha, lesa 220 ha.

Farní kostel Navštívení panny Marie byl původně filiálním do Střílek. Teprve r. 1873 osada ze Střílek vyfařena a zřízena samostatná fara, již byl r. 1910 patronem Albert hrabě z Herberštejna. Při kostele jsou bratrstvo ustavičného uctívání nejsvětějších svátosti, živého růžence a sesterstvo sv. Terezie. Kostel je prastarý stojící uprostřed hřbitova, neslohový - říkáme dědinský sloh kostelní. Má tři oltáře, hlavní navštívení Panny Marie a poboční trním korunovaného Spasitele a sv. Anny. Roku 1853 byl úplně opraven. Na věži jsou tři zvony mladého původu. Volný klade stavbu kostelní do XV. století, ale snad neprávem. O faře jsme starých zpráv neschledali, a jediná zmínka je, že dne 3. března roku 1622 zdejší nekatolický kněz Havel Čelech byl císařským vojskem tak ztýrán, že tři dny na to zemřel, nedává se dostatečné záruky, ~~že~~ by tu kdy byla fara. Spíše se zdá pravděpodobné, že byla zřízena teprve v dobách náboženské formace již jako bratřská, neboť r. 1568 ve středu po sv. Havle (20. října) Michal Krčma z Koněpas a na Cetechovicích činí známo, že dal na svém oujezdě a na svém gruntě v Cetechovicích na vlastní svůj náklad vystavěti a zříditi bratřím sbor. Daroval jim k tomu kus pole, zahrady a vinice.

Dovolil jim, aby k lepšímu vychování svému směli v domě bratrském provozovati řemesla všelijaká, kterážbykoli uměli a dělat chtěli. K tomu také, aby mohli díky pobožnosti, dobrým mravům, uměním svobodným učití, domácí i přespolní. Také jim dovoluje, aby vařili k své potřebě pivo, a kněží a správcové jejich duchovní, aby směli svým statečkem volně nakládati, Tuto výsadu potvrdil bratřím dne 23. dubna r. 1612 syn Michalův, Beneš st. Krčma z Koněpas. A zvláště je známo, že r. 1593 synoda bratrská ustanovila knězem do Cetechovic dva kněze z řádu paulánského, aby tam obstarávali duchovní zprávu, ale nevyžádal si k tomu svolení duchovní vrchnosti, proto hned v lednu téhož roku pohrozila konsistoř oběma mnichům vyloučením z církve, neodejdou-li. Leč hned v březnu dovolila, aby jen jeden paulán v Cetechovicích, ve Zborovicích a v Roštíně do provodní neděle služby boží konal. Odešel-li paulán František Milnesius po provozní neděli nebo byla-li ve vsi zřízena trvalá duchovní zpráva, těžko rozhodnouti. V hradištských kvaternech zemských desk mluví se sice k letům 1665 a 1689 o cetechovském patronátě, ale ani to nesvědčí dostatečně pro trvalou duchovní správu. Spíše se zdá, že její nebylo. Neboť r. 1656 stěžoval si majitel panství Melichar Ledenický z Ledenic, že se trvalé bohoslužby v cetechovském kostele nedovolují ač kostel v Cetechovicích skoro pobořený úplně opravil. K roku 1666 čteme v dekanatní matrice kroměřížské, že cetechovský kostel byl kdysi filiálním do Roštína, ale že s Roštínem přidělen k faře zdounecké; Ledenický z Ledenic sice kdysi svépomocně odtrhl Roštín a Cetechovice od Zdounek a zřídil samostatnou faru v Cetechovicích, ale když statek cetechovský prodal, obě osady Roštín i Cetechovice přiděleny do Litenčic, protože farář cetechovský neměl, z čeho by se vyživil. Až do r. 1873, kdy byla zřízena samostatná fara, sloužila se ve filiálním kostele cetechovském mše sv. každou čtvrtou neděli v měsíci. Dvojtřídní obecná škola měla r. 1907 37 žáků. Byla zřízena r. 1780 a učilo se původně v panském domě č. 8, roku 1875 byla vystavěna školní budova z kontribučenské sýpky. Roku 1889 byla rozšířena škola na dvojtřídní, od toho roku vyučuje se ženským pracím ručním. Knihovna žákovská má 234 svazků a učitelská 40 svazků. Z nehod živelných vytýkáme požár dne 15. května r. 1820, kdy celá osada vyhořela. Pošta je ve Střílkách. Samoty: Bývalý panský dvůr Chlum, mlýny Kopce a na pastvisku.

Další samoty byly pak hospoda Vlčák a myslivna. Na Chlumu bývala také hospoda, kterou dne 1. dubna r. 1739 dědila Veronika Táborská po neboštíku muži Václavovi Táborském a r. 1814 prodala Fabiánovi Podilavi. Časem hospoda zanikla, v posledních letech však i panský dvůr opuštěn, pobořen a stavební materiál prodán na stavbu školy do Zborovic. Původně však na tom místě stávala osada Chlumeč /pod kopcem zvaný Chlum/, která se připomíná r. 1374. Roku 1568 byla již ves tato pustá. Hospoda Vlčák /č. 70/ byla původně panská, ale dne 1. července r. 1764 prodal ji vrchnost Františku Rosému za 500 zl., po něm ji dědil Josef Rosý /r. 1778/, ale r. 1791 prodal Antonínovi Kašpárkovi, ten r. 1793 Janu Táborskému a ten r. 1795 Karlovi Dankovi. Nejstarší zachovalá gruntovní kniha založena byla r. 1734. Původně je česká, ale po r. 1800 všechny skoro vklady činěny německy.

Cetechovice jsou z nejstarších osad v okrese. Připomínají se již r. 1131, kdy náležely tam dva lány kostelu Zpytihněvskému/nyňi Spytinov/. Ve století XIII. náležely klášteru velehradskému, jemuž je r. 1228 potvrzuje král Přemysl I. Otakar. Při klášteře byly ještě r. 1250, kdy je mezi ostatními statky klášterními bere papež Innocenc IV. ve zvláštní ochranu apoštolské stolice. Když dne 20. srpna 1261 Smil ze Střílek, kastelán brumovský, vydal základní listinu kláštera Smilheinu ve Vizovicích, dává novému klášteru cisterciáckému také Cetechovice, ven příslušnou kostelu do Roštína. V této listině mluví se o celé vsi, nelze se tedy domnívat, že část její patřila pánu ve Střílkách a část klášteru velehradskému. Proto se také naskýtá otázka, kdy a jak nabyl osady Smil, jež zakládá Smilhein jako dceru kláštera velehradského? Mohl darovati přece novému samostanu jen své zboží a nikterak zboží kláštera velehradského, a byl-li by daroval zboží velehradské, proč o nějakém souhlasu opata velehradského není řeči? Vysvětlujeme věc tím, že listiny o mnohých transakcích jmění klášterního se ztratily, ač byly-li vůbec sepsány. Vždyť jinak nedovedli bychom si vysvětliti, jak přišly Cetechovice na Ondřeje z Cetechovic, jenž je držel v první pol. stol. XIV. Píše se po nich dne 17. září r. 1307 na listině biskupa Jana a ještě dne 12. května r. 1330.